

Kapitel 7 Opgave A og B

Tekster til nyhedsformidlingens historie

Indhold:

1. *Extraordinære Maanedlige Relationer* (september 1676)
2. *Extraordinære Relationer* (oktober 1728)
3. *Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender* (8. december 1755)
4. *Aarhus Stifts Adresse-Contoires Tidender* (5. marts 1794)
5. Saxo: "Tardini forulykker i Kalvebod Strand" (*Freia*, 20. september 1851)
6. "En Stranding og en Jordefærd" (*Fyens Stiftstidende*, 6. maj 1859)
7. Herman Bang: "Branden" (*Nationaltidende*, 4. oktober 1884)
8. "5 Børn i Skejby dræbte af Røg" (*Demokraten*, 24.12.1898)
9. "Lystmordet ved Aarhus" (*Politiken*, 9.6.1906)
10. "Gurlis Mor vandrede hele Natten hvileløs gennem Vesterbros Sidegader" (*BT*, 31.7.1939)
11. Poul Erik Søndergaard Jespersen: "Omfattende eftersøgning efter mordet i Vestbirk" (*Social-Demokraten*, 17. marts 1955)
12. "Kvalte sin stedmor da han fik serveret millionbøf" (*Ekstra Bladet*, 21.9.1974)
13. Herbert Pundik: "Lyset gik ud for altid" (*Politiken*, 8.4.1992)

Teksterne 2, 4, 7 og 11 anvendes i forbindelse med opgave A, mens de øvrige tekster anvendes i forbindelse med opgave B.

1. Extraordinære Maanedlige Relationer

(september 1676)

Den 9. september har en Kvinde ved Eget her i Landet, næsten skåret hovedet af sit barn, som var en køn ung dreng, otte eller ni år gammel, og har efter sin gerning melt sig i Eget med ordene: Se, hvordan jeg kommer! Da hun var blodig op til albuerne og man spurgte hende hvad hun havde gjort siden hun så sådan ud svarede hun: Jeg gik herfra med mit barn i dag, og da jeg nærmede mig skoven hørte jeg nogen sige: Kom hid kom hid, hvorpå jeg da gik ind i skoven, hvor jeg så en sort og grøn mand foran mig, og så snart jeg fik øje på ham fik jeg i sinde at myrde mit barn. Kom kun med mig, så skal I selv se, hvad jeg har gjort! Da de høj- og velædle folk som var forsamlet i Eget besluttede sig til at følge med hende, så man at det forholdt sig som hun havde berettet, nemlig at hun havde skåret så meget, som hun kunne, og da hun ikke kunne mere havde hun vredet halsen itu på barnet.

2. Extraordinære Relationer

(oktober 1728)

Den 20. oktober klokken halvgående syv om aftenen, har det behager Gud at hjemsøge den kongelige residens-stad København med en stor ildebrand som

varede til lørdag morgen. Branden begyndte i et lille hus ved Vesterport, og da der blæste en stærk vind fra sydvest, og der i dette kvarter savnedes vand og desuden sammesteds var en stor mængde brændeskure fyldt med elle- og fyrrebrænde samt adskillige hørboder, fik ilden sådan en magt at den trods alle de foranstaltninger der blev truffet ikke kunne dæmpes. Men da den tog overhånd i Vestergade og åd sig bag om volden gennem Larsbjørnstræde, Studiestræde og St. Pederstræde til Nørregade, og dens gnister eller stikflammer også dér antændte brændeskurene, blev alle husene i de tilstødende gader der lå i vindretningen lagt i aske tillige med Vor Frue, St. Petri, Helliggejst, Trinitatis og den Reformerte kirke og desuden af de offentlige bygninger rådhuset, en del af vajsenuset, Kommunitetet, Akademiet (undtagen konstitorium), Vor Frue Latinske Skole, Walkendorffs, Borchs og Ehlers Kollegium, Regensen, bispens og professorernes boliger og præstegårdene til de nævnte kirker, og endelig de grevelige Rewentlowske, Scheelske og Knuthske gårde, så at en stor del af denne skønne by er blevet til en askehob og brandtomt hvor det er et bedrøveligt syn at se de skorstene og mure der står tilbage i gaderne. I Vimmelskaftet er ilden standset på den ene side ved Jens Petersens gård og på den anden ved de små huse nær Hellig Geists kirke, dog er tre gårde længere fremme på Amagertorv nedbrændt. På Købmagergade er ilden standset på den ene side ved salig rådmann Klinges gård og på den anden side ved Jean Jeans gård, i Gothersgade på den ene side ved kaptajn Barfoeds gård lige ud for Adelgade, i Ved Stranden ved Monsieur Heuseriks gård, i Naboløs og i Vandkunsten ved hjørnehuset og Magsstræde ud til kanalen. Men lovet være Gud som netop da ilden havde taget overhånd stillede blæsten og lod vinden dreje sig bort fra den Øvrige del af byen, og velsignede de skønne foranstaltninger som Hans Kongelige Majestæt lod gøre for at dæmpe ilden, og den store omhu Hans Majestæt uden at skåne sin egen høje og hellige person viste årle og silde for at bevare så meget af denne gamle kongelige residens-stad som endnu stod til at redde, samt at opmuntre de til brandens bekæmpelse udkommanderede folk. Næst efter Gud frelste han alene byen fra den overhængende totale undergang, som det var Hans Kongelige Højhed kronprinsen overmåde magtpliggende at forhindre.

3. Kiøbenhavnske Danske Post-Tidender

(8. december 1755)

Efterretning fra Madrid om jordskælv i Lissabon

Med en kurer fra Lissabon, som ankom her den 8. klokken fire om eftermiddagen, har vi fået efterretning om at man sammesteds den 1. henimod klokken ni om morgenen har haft et jordskælv hvis virkning har ført de ulykkeligste følger med sig. Hvilke spor samme jordskælv har efterladt sig i nævnte kongerige skal blive meddelt her: I Lissabon har det omstyrtet halvdelen af den kongelige residens-stad, alle kirker og det kongelige palads. Til alt der held er den kongelige familie blevet skånet, fordi den netop på dette tidspunkt befandt sig i Behlem to mil fra Lissabon, skønt slottet som den opholdt sig på også led skade. Ved kurerens afgang opholdt den sig stadig i

telte og sov i kareter. Den høje kongelige familie har i 14 timer været uden tjenere og har næsten ikke haft noget at spise. Den del af staden som ikke er styrtet sammen ved jordskælvet er blevet antændt af ilden og er lagt i aske, og ilden rasede endnu da kureren afgik. Greven af Parelada, Spaniens ambassadør, er blevet knust af portalen i hans gård da han ville redde sig. Ni af hans stab er omkommet tillige med ham. Greven af Baschi, Frankrigs ambassadør, som boede lige overfor den spanske gesandt, har reddet dennes ene 1/2ste søn og undgik denne ulykke sammen med sin gemal og sine børn, idet han fandt sikkerhed for sit liv på et landgods, hvor resten af den spanske ambassadørs personale sluttede sig til ham.

Den pavelige gesandt i Portugal har med samme kurer skrevet til den herværende pavelige gesandt. Han meddeler at tre personer har mistet livet i hans palads, nemlig hans sekretær, hans almisseuddeler og en kammertjener, mens to pager er kommet til skade. Han daterer sit brev "fra et land hvor Lissabon engang har ligget".

Da denne kurer alene er sendt afsted for at lade Hans Katolske Majestæt vide at den kongelige familie er blevet skånet, vil vi ikke kunne meddele de egentlige omstændigheder endnu. Brevene meddeler også at Tajo-floden var steget meget højt inden jordskælvet begyndte, så at den ved Toledo, som ligger 200 mil fra Lissabon, når man regner efter flodens løb, stod ti fod højere end sædvanlig. Adskillige andre byer i Portugal er blevet lige så ulykkeligt ramt, blandt andre Cascaes og Setubal eller Skt. Hubes.

Man siger at 50.000 beboere i Lissabon er omkommet ved denne ulykke. Jordskælvet har fortsat sine rystelser adskillige gange, og endnu ved kurerens afgang mærkede man dem. Af det brev som kongen af Portugal har skrevet til dronningen af Spanien forstår man at Hans Majestæt er grebet af den dybeste sorg og at han så meget som det er ham muligt søger at hjælpe dem af hans undersåtter der er undsluppet denne hårde skæbne med livet i behold.

En privatskrivelse føjer hertil at Patriark-kirken og det kongelige palads med en del af skattene og hofarkiverne er lagt aske. Man regner med at en trediedel af indbyggerne har sat livet til, dels ved jordskælvet, dels ved ildebranden og dels ved havets og flodens oversvømmelse. Alle elementer synes at have forenet sig for at ødelægge denne mægtige og rige stad, og hvor man end går træder man på døde legemer og i ruinerne af sammenstyrtede huse og paladser.

Så snart vi modtog denne efterretning har Hans Majestæt Kongen straks sendt fire kurere af sted for at overbringe 20.000 guldmønter til Lissabon, og fire andre holder sig rede til at rejse af sted med lige så stor en sum. Der er også udstedt befaling til alle undersåtter ved grænserne om i største hast at bringe levnedsmidler dertil.

I adskillige provinser af dette kongerige har man ligeledes mærket dette jordskælv, men uden de samme ulykkelige følger. Domkirken i Sevilla har slået revner, så man har måttet afstive både den og en anden kirke her i staden med støtter for at de ikke skulle styrte sammen.

(...)

4. Aarhus Stifts Adresse-Contoires Tidender

(Nr. 18, 5. marts 1794)

København. Onsdag den 16. februar udbrød der en ulykkelig ildebrand i det kongelige residensslot Christiansborg. Om eftermiddagen henimod klokken tre bemærkede man en kraftig røg i øverste etage ud til ridebanen, hvilket tilkendegav at der var ild, men uagtet al anvendt flid kunne man ikke finde arnestedet før ilden havde arbejdet sig igennem til det øverste loft, hvor der lå en del gamle brædder og materialer, som da straks blev antændt. Ilden, som formodes at have hidrørt fra nogle kakkelovnsrør, bredte sig med forfærdende hast. På grund af bygningernes højde, størrelse og beskaffenhed og af den kraftige røg formåede ingen hjælpeforanstaltninger at afvende den for det kongelige hus og hele landet så beklagelige ulykke. Inden middag den følgende dag var slottets hovedbygninger, løngangene, sølvkammeret, vinkælderen, vognportene, staldene langs kanalen samt garderstalden og kirken lagt i aske, så alene de kongelige stalde med ridehuset og den tidligere hofskueplads blev skånet. De vigtige bygninger ved siden af kancelliet, proviantgården, det kongelige bibliotek, kunstkammeret og tøjhuset blev bevaret. Af møbler, kostbarheder, kunstgenstande og andet er noget blevet reddet, men overmåde meget af det er blevet offer for ilden, heriblandt det kostbare kongelige håndbibliotek. Man kender endnu ikke antallet af omkomne, men det skønnes at være over hundrede, foruden mange som er kommet til skade. De kongelige herskaber, Hans Majestæt kongen og Deres Kongelige Højheder kronprinsen og kronprinsessen begav sig til statsminister grev Bernstorffs bolig. Hendes Majestæt enkedronningen og Deres Kongelige Højheder prins Frederik og gemalinde til Rosenborg og Hendes Kongelige Højhed prinsesse Louise Augusta med gemal tog ophold hos statsminister grev Schimmelmann. Den kongelige hofstues kontor er blevet flyttet til de værelser som kammerherre von Wagenstein tidligere rådede over i det kongelige palæ. Der er opsat hegn og stillet vagt omkring brandtomten. Stadens borgere såvel som etatens folk viste ved denne lejlighed deres hengivenhed for det kongelige hus ved den iver de lagde for dagen for at redde hvad reddes kunne.

5. Tardini forulykker i Kalvebod Strand

(*Freia*, 20. september 1851)

Tardinis sidste ulykkelige Opstigning var efter *Middagsposten* til dels foraarsaget ved, at Ballonen ikke var fyldt nok. Detaillen om, hvorledes Ulykken skete er fra en aldeles paalidelig Kilde angiven saaledes: da Tardini var kommen til "Grunden ved Holmene" paa Amager og indsaae, at Ballonen ikke godt længere kunde bære dem alle Tre, kastede han Ankeret i en Høide af 60 Fod; men da der her var for høit, kunde Ankeret ikke naae Bunden; han steg da ud af Baaden og gled ad Touget ned til Ankeret for at forsøge at tyngde Ballonen ned, men i samme Øjeblik tog en Modvind fat i Ballonen og vilde føre den ad Sjælland til. Ved Damens og hans egne forenede Anstrengelser lykkedes det ham atter at komme op i Gondolen, men da Tyngden nu blev for stor, de allerede sank i Vandet, og der ingen Udsigt var til atter at hæve Ballonen, Damen desuden var ængstelig, besluttede Tardini sig til at opoffre sig for at frelse sine Kjære; han klædte sig af og idet han styrtede sig i Søen, sagde han: "Jeg vil opoffre mig for Dig og Barnet; bed til Gud for os alle." – og senere havde de ikke seet ham. Efter at være slæbt noget hen ad Sjælland til, drev en ny Vind Ballonen til Amager; her blev drengen ved et Vindstød kastet ud af Gondolen og kom lykkeligvis til at staae paa en Sten, hvor Vandet kun naaede ham til Munden. Damen havde derimod faaet sine klæder saa forviklet i Tougene, at hun ikke kunde klare sig, tilsidst lykkedes det hende dog, og da hun nu var kommen nærmere til Land sprang hun ud paa lavt Vand; her var det at Møller S kom hende til Hjælp. Ballonen tog nu Cours alene – I Mandags anstilledes forgjæves Forsøg paa Spor efter den Ulykkelige – man fandt aldeles Intet. Ballonen skal være seet ad Østersøen til – I Mandags Aftes kom Mad. F. ind til Byen og Stiftcommisionen har allerede taget Tardinis Bo under Behandling – I Tirsdags Aftes Kl. 9 meldte Lods Søren Herman Jensen og Styrmand Johansen, at de samme Dags Eftermiddag Kl. 4 havde ved Indseiling fra Kjøgebugt til Kallebodstrand paa 8 Fods Dybde fundet en druknet Mandsperson, der ganske afklædt laae paa Bunden omtrent $\frac{1}{4}$ Miil fra Land, hvilken Person ved nøiere Eftersyn befandtes at være Luftskipperen Tardini. Han blev, efter at være bierget, bragt til Jensens Bopæl, hvor han er taget i Øiesyn af sin Kone, der har gienkendt ham for at være Tardibi.

–Den ulykkelige Luftskipper Tardinis Ballon er Mandag Morgen bleven funden ved Krakow i det Mecklenborgske.

6. En Stranding og en Jordefærd.

(*Fyens Stiftstidende*, 6. maj 1857)

Odense den 6, Mai

Ved velvillig Meddelelse have vi fra Hindsholm modtaget Følgende: Den uventede og pludselige Storm af Østen i Forening med tætte Snebyger og 5 Graders Kulde, der Natten imellem den 22 og 23de April afløste det milde Foraarsveir, som tre foregaaende Dage havde varslet os den med Længsel ventede Sommer, har trindt om Danmarks Kyster voldt flere Skibbrud og

Ulykker. Ogsaa vore fredelige og for den Søfarende saa lidet farlige Kyster her paa Hindsholm vare den Morgen Vidne til et rystende Optrin. Galeasen "Emanuel" (5 ½ L. fra Cappelen, tidligere fra Dragør) havde dea 22de klareret ved Nyborg og seilede nord paa Beltet ud, for siden at tage Cours efter Gothenborg, hvotil den skulde føre Muursteen, Fedevarer m.m., da Stormen overfaldt den under Sællands Kyst, ud for Asnæs, med saadan Voldsomhed, at da Ankeret endelig havde bidt sig fast, sprang Ankerkjettingen. Skibet holdtes da saa nær op imod Vinden som muligt, men dreves mere og mere over i mod Hindsholms Kyst, hvor det strandede Kl. 5 om Morgenen; thi da Skipperen saae, at han ikke kunde klare Landet, vilde han sætte Skibet saa langt ind som gjørligt, hvilket dog ikke lykkedes. idet det strax stødte paa det ydre Sandrev, næsten 2 Kabbellængder fra Land. Storbaaden var allerede knust og Hækjollen fik et Hul i Bunden, ved Roret der løftedes i Veiret af Grunden; thi saasart Skibet havde stødt, dreiede Bølgerne Agterstavnen nærmere imod Land. Du Baadene vare knuste, og ingen af Besætningen, 6 Mand, kunde svømme, besluttede de sig til at surre sig fast, for ikke at kastes overbord af Styrtesøerne, og med Haab om Redning fra Land. De havde dertil udseet sig Bagstavnen, der hævede sig lidt over Vandspeiet, dog ikke mere, end at Skipperen og Styrmanden, der sade i Kahytshatten og der surrede sig fast, sade i Vand til høit op paa Livet. San stærk var Kulden, saa udmattede og afmægtige vare Folkene, der Natten igjennem havde været gjenneblødte, at de efter tre Timers Forløb Alle vare omkomne paa Styrmanden, Mathiesen, nær. Han sad som i Dødens Leje, og var Vidne til, hvorledes først Fingrene, siden Hænderne og Armene bleve hvide og hovnede op, hvorpaa det snart var forbi. Kokken, Frands Nielsen, af Cappelen, der nylig var confirmeret, og hvis brændende Længsel efter Søen omsider havde besejret Forældrenes Modstand — de havde nemlig tidligere mistet den anden Søn paa Havet — var den Enesle, der græd og beklagede sig over, at han skulde miste sit unge Liv, og hvad Under, jo yngre man er, desto mere lover man sig af Livet. De Andre bare deres Skjæbne som Mænd, skjøndt Ingen af de tre Matroser endnu havde naaet det 20de Aar. Skipperen, H.J. Jardin, var den sidste som døde, han var i den kraftigste Alder, 40 Aar, men led af Asthma og var gjenemisnet af Nattens Kulde, da han stadig stod ved Roret, medens dog Styrmanden var i idel Bevægelse, hvad han ogsaa tilskriver sin Redning. Imidlertid sank han, rystet ved det forlærdelige Optrin — især gik hans gamle Ven, Skipperens Død ham nær til Hjertet — og udmattet af Anstrængelse i en dødlignende Blund, hvoraf han først vaagnede op ad Dagen, idet han saae Folk paa Strandbredden, der vinkede ad ham. Det var ham imidlertid ikke mueligt strax at besvare disse Vink, det gik med ham som med de Skindøde - der ikke kunne røre et Lem og ikke give det Tegn, der vilde redde deres Liv. Lidt efter lidt fik han saa megen Kraft, at han kunde svinge sig noget i Veiret og derved forvise Tilskuerne om, at han var Live. I Nurdskov, den nordligste By paa Hindsholm, havde man Kl. 8 bemærket den strandede Galease, netop som Sneebygerne ophørte, og blandt de Tililende var Hsmd. og Fisker Johannes Jacobsen den første. Denne Mand. opfostret paa Hindsholm, har seet sig om i fjerne Egne, ja endog været bosiddende i Mobile ved den mexikanske Bugt, men vendte tilbage, da hans

Forlovedes Hu ikke stod til den nye Verden. Den ligesaa trofaste som uforfærdede Mand fik strax sin Jolle kjørt over fra den vestlige til den østlige Kyst, og skjøndt der kun viste sig Tegn til Døden, idet de saae de fastsurrede Søfolk hænge paa Skandsebeklædningen, saa blev han ufortrøden ved at vinke med sin Kaskjet, indtil Hilsenen til Alles Glæde besvaredes. Den raske Fisker begyndte at trække sin Jolle ud og smide Trøien, men hvem skulde følge ham, alene kunde han Intet udrette mod det forfærdelige Hav.

Dem, som kun kjender Store Bælt i sin blide Skikkelse, kan ikke tænke sig hvor oprørt det kan være især med en Nordost, thi vel kan Kattegattet ikke lignedes med Vesterhavet, dog sætter sikkert en pludselig opkommen Storm det næsten i ligesaa stærk Bevægelse i Øieblikket. Oversprøitede af Havet raadslog man nu om den Skibbrudnes Redning, Jollen var kun lille imod de Favnhøje Bølger, dog behøvedes det 2 Mand til. Den døve Jens Christensen tilbød sig strax, men hvor det gjælder at agte paa det mindste Ord egner den Tunghørige sig ikke; imidlertid fortjener den gode Villie Omtale. Da førte en lykkelig Stjerne Toldassistent Kaarup og Toldbetjent Andersen, der laae i Korshavn med Krydsfartøiet, til Stedet og disse brave Mænd, der ligesom Johannes Jacobsen ere Familiefædre, besluttede sig til med ham at vove deres Liv: thi ikke at tale om, at den mindste skjæve Retning kunde kæntre Jollen, saa vilde det mindste Ophold ved Skibet udsætte dem for Overhalingen af en Styrtesøe, der strax vilde fylde Jollen. Alt gik dog heldigt. Styrmanden havde i forveien i løst sig ud af det lastsurrende Reeb, og havde endnu Kraft til at løfte sig ud af Kahytshatten, og, elterat de lykkelig vare komne i land, havde han ogsaa Kræfter nok til ved Hjælp af en Arm at gaae 1/4 til Nordskov. Dog naaede han ikke den Nat at blive varm. Bemærkes maa det vel her, at Vandet i Kalihytten havde løftet noget Brød op til ham, hvoraf han havde nydt lidt, medens det dog ikke vilde gaae med en Dunk kogt Olie. Sirup, der svømmede op i et Anker, havde derimod vederqvæget ham særdeles. Det tomme Anker havde han bundet til Brystet, han vilde dermed lave kastet sig ud, og rimeligvis være omkommen, da Hjælpen just kom.

Capitainen og Styrmanden havde hver 1/3 af Skibet. der assureret i Randers og i Fælledsskab de ikke assurerede Fedevarer, der næsten alle ere bjergede. Handelshuset Bündel i Cappelen 1/3 Skib og c. 100.000 Muursteen, ikke assurerede og ikke bjergede til Dato.

Ugedagen efter havde vi en høitidelig og rørende Sørgefest, der længe vil mindes her paa vor afsidesliggende Holm, hvor nye Begivenheder ikke saa let fortrænge de engang stedfundne. De godmodige og hjælpsomme beboere af Nordskov, Snave og øvrige Byer i Stubberup Sogn havde samlet sig i Nordskov, Mænd, Qvinder, Karle og Piger, af disse alene 54 sortklædte, med saamange Krandse, at næsten Kisterne bleve dækkede, og den store Fællesgrav ganske blev tildækket af dem. I flere Krandse vare Vers, forfattede af Befolkningen, til Eksempel følgende af Niels Danielsen i Martofte.

Op fra deri vilde Bølge
Hist paa det salte Hav
I Dag vi der følge

Til Eders anden Grav;
Ej Eders Slægt og Frænder
Er med i Følget her.
Dog Eders Stymand kjender
Nu, hvor I jordet er.
O, Gud Du styrke dem, som stod dem nær
Paa deres Vandring her igennem livet;
O mind dem om, at christne Mennesker
Til christen Jord dem nu har overgivet
For dem fremstraaler nu en Foraarsdag,
Men deres Efterladtes Tanker ile
Hen i det Fjerne til den Sarkophag.
Hvor deres Legemer nu rolig hvile.

Hos Gaardm. Niels Hansen i Nordskov vare de 5 Kister opstillede i hans Storstue. De Døde saae saa levende ud, der var intet rædsomt Billede paa Døden. Men ligesom Krigeren, der faaer Kuglen igjennem Hjertet, dør med et Smil paa Læben, saaledes saae det ud, som om en venlig Søvn havde lukket deres Øjne. Kun vidnede de gabende Saur og Hudafgnidninger paa de 3 Matroser om, at deres Legemer, haardt surrede, havde i Døden og efter Døden været omkastet af Bølgerne. Her, i Stuen, blev nu holdt en hjertelig Tale, der ledsagedes af alle de tilstedeværendes Graad, og Sognepræsten, C.E. Møller fremsagde blandt Andet dette Digt:

For dette Liv brast Haabets Anker.
Og Skibet sank i Bølgens Favn,
Thi Stormer, knuste Dæk og Planker,
Det naaedc ej den sikke Havn:
Men held os, at et Haab Du sender
Om evigt Liv hos Dig vor Gud,
Thi Troens Kjærte evigt brænder,
Den slukkes ei af Storm og Slud.

Kisterne vare malede og af Maler Eriksen forsynede med Korsets og Haabets Anker m.m., der vare lagte paa Laagene. Ligfølget bestod foruden af en Mængde Gaaende af 35 Vogne, som omtrent paa Halvveien bleve modtagne af Kjerteminde Søfolk, der 50 i Tallet med 6 Dannebrogflag vare komne herud et Par Miil, for at vise deres Kammerater den sidste Ære, ligeledes mødte en Mængde Koner fra Martofte, der sluttede sig til Toget. Dette, som nu bestod af 3 til 400 Deeltagere, tog sig høitideligt og smukt ud fra Stubberup Kirkegaard, hvor et Par hundrede Mennesker havde forsamlet sig fra Omegnen. De deilige røde Flag, med de grønne Marker og det blaa Hav som Baggrund, det lange sørgeklædte Liigtog, der næsten naaede Halvveis til Martofte, det usædvanlige i at see 5 Liigvogne efter hinanden, rørte og bevægede alle Tilskuerne. Opad Kirkebakken bar Søfolkene Liigkisterne og ind i Kirken, hvor Pastor C. E. Møller fra Alteret talte over Davids 107de Psalme fra 23de til 82de Vers, hvor

Digterkongen først skildrer den Søfarendes Hverv, dernæst hans Fare og endelig hans Frelse, som her i ligefrem Betydning kunde anvendes paa Styrmanden, i metaphorisk Betydning paa dem, der havde naaet den evige Havn. Han skildrede med levende Farver det rystende Optrin, naar den Tilbageblevne skulde gjøre Enker og Børnene samt Forældre og Sødskende Rede for de Druknedes sidste Ord, men viiste tillige, hvorledes der selv et at trøste de Døende og at bringe de Efterlevende deres sidste Hilsen kunde ligge Lægedom, og trøstede med, at Gud giver Tiden og Troen en lægende Kraft. Han mindede navnlig de Kjerteminde Søfolk om deres Brødre, om hvis sørgelige Skæbne paa Galeasen "Jacob" under Norges nordlige Kyster Efterretning nylig var indløben, og hvorledes vi, som i vor Nærhed havde Enken med 5 Børn efter hiint Skibs Fører, saa meget bedre kunde tænke os Sorgen hos de Efterlevende i Cappelen og føle med dem. Han sluttede med at formane Alle, hvad enten de pløiede Agere eller Bølger, til at være aarvaagne, og priste dem lykkelige der virkelig var ombord i Emanuel. (Gud er med os) (Frelseren) der kan stille alle Verdens Storme. Siden Krigens Tid have vi ikke seet disse store Fællesgrave, der minde om, at Døden med sin Lee har afmeiet Sæden, før den ved Alderen eller Sygdom var modnet til Høsten. Over Graven vaiede "Emanuel's" Flag og Stander og Rhederens samt Styrmanden udtalte ved Præsten deres Tak til alle dem, Store og Smaa, der havde viist de Afdøde den sidste Ære, og bad Stubberup Menighed om at beholde Flaget og Standeren til taknemlig Erindring om al den uegennyttige Deltagelse, der var bevist de Strandede. (Saavidt vi viide har Herskabet paa Schelenborg og Beboerne afholdt alle Udgifterne ved Begravelsen. Herom siger Niels Danielsen:

Nu Stubberup Sogn
Emanuel's Dannebrog'sflag
Paa hver en høitidelig Dag
Det over de Døde skal vaie

Emanuel's Danneborg minde
Os om, at med os er vor Gud
Naar vi kun vil holde hans Bud
Til Evighedshavnen vi finde.

7. Branden

(Nationaltidende 4. oktober 1884)

Af Herman Bang

Jeg vil forsøge at skrive saa rolig som muligt. Men naar jeg løfter Øinene, ser jeg en ustanselig Ildregn af Gnister falde tæt udenfor Vinduerne, og de bestandige Knald fra det brændende Slot naar mine Øren som Knald af en Tirailleurdild (*ild fra skydevåben*). Man skriver med rystende Haand og sydende Hoved. Meget af det skrevne vil falde sammen med andet, men det er uundgaaeligt.

Klokken halvsvy bragtes mig Budet. Der blev en urolig Støi paa Gaden, og mens jeg styrtede ud, samlede Folk sig i Portene, udenfor Husene; der paakom En en dump Angst som overfor et sig nærmende Jordskælv. Himlen flammede, og man ser allerede Lyshavet ligesom en Purpurstrøm isprængt med mørk Røg. Ved Frue Kirke faldt Funkerne som en Regn. Men endnu vidste ingen, hvor Ilden var. Man raabte "Kristiansborg". Jeg hørte, mens jeg løb, da Flammerne rødt steg op over en Sidegade, et langt Kvindeskrig. Det var en ung Pige, som faldt forlænds om paa Jorden.

Saa saa jeg paa Høibro Flammerne staa ud af Slottets Tag. Her oppe fra Vinduerne saa man Tunger slikke hele Rygningen. Jeg gik ned og trængte mig atter gennem Mængden, den var taus og nedslaaet. Ingen talte med hinanden. Kvinderne græd og jamrede. Ildregnen var saa hæftig, som om

den udkastedes fra et Krater; ført af Stormen, der tog til, faldt Funkerne som en Sne af Ild over Thorvaldsens Musæum, over Kirken, her over Huset og i Kanalen.

Jeg kom ind gennem St. Jørgens Port. Forvirringen var ubeskrivelig. Man hørte uafbrudt Raab om Vand, Skrig om at redde Malerisamlingen. Det var en fuldstændig Raadløshed. Sprøiterne arbejdede stærkt, saa snart der skaffedes Vand, men der var intet. Ildregnen faldt saa tæt over Slotsgaarden, at Funkerne hængte i Ens Klæder.

Den uendelige Knitren af Ilden lyder ligesom Geværsalver. Man render allerede imellem hinanden for at redde de sindsvageste Ting. Jeg styrtede op i Malerisamlingen. Ved Vinduerne er Ilden saa stærk, at Haaret kan svides. Lyset udefra er det eneste Lys over Galleriet. Folk storme ud og ind, man river Malerierne ud fra Væggen og kaste dem paa Gulvet for at sønderbryde Rammerne.

Lige overfor i Gaarden luer Søilegangen som et attisk Tempel ved en Solnedgang. Vi løbe omkring med enkelte døsig Lygter for at skelne mellem Malerierne: Det er umuligt. Skodderne rives op, og vi se saa meget vi kan; vi rive Malerierne løs hulter til bulter. Jeg faar fat i nogle hollandske Smaabilleder, en anden river dem ud af min Haand, og det gaar videre for at finde andre. Jerichaus Ofelia ligger lige i Skæret og bliver som levende midt i Lyshavet. Man løsner Figuren fra Sokkelen, der, omvendt, ligner en Ligkiste. Saaledes bæres den bort. De evindelige Drøn fortælle, at Branden bliver hæftigere. Man bærer "Panterjægeren" ned. De uafbrudte "Skynd Dem – Skynd Dem" lyder gennem Halvmørket.

Der er her ingen Panik. Kun en travlt syslende Rædsel. Jeg naar ned ad Trapperne. Folk stimler uafbrudt op. Man kaster Malerierne og gaar atter op. Der var Malerier oppe under Loftet, som ikke reddedes. En enkelt Figur straaledede pludseligt i Flammeskær midt i Halvmørket.

Jeg gik over paa den anden Side af Porten op i Rigsdagslokalerne. De vare forladte. En Brandmand raabte flygtende "Her er ingen Vand." Gangene svømmede i rivende Søer. Jeg mødte ingen. Røgen begyndte at fylde Gangene, hvor der var fuldstændig sort. Jeg trængte frem til Folketingssalen og ind i den. Der var i Loftet et Hul, hvorfra Flammerne væltede ned med lyse Tunger. Og stadig disse smaa Knald af Ilden oven over, og lige over mig de smaa gemytlige Flammer, som kælede hen over Gesimserne. Der saa ikke ud til at være noget reddet. Bøger og Manuskripter flød rundt paa Bordene og paa Gulvet. Man kunde næsten tænke sig et stormfuldt Møde, hvor det var gaet paa Næverne løs.

En Mand kom løbende gennem Gangen for at ville redde et eller andet. Det var Værdipapirer, indesluttede i en Pengekiste, den var saa tung, at man ikke kunde slæbe den. To Mænd forsøgte at bryde den op. Det var umuligt. I et af de næste Værelser brændte en Astrallampe roligt midt paa Dagligstue-Bordet. Det saa hjemligt ud.

Gangene var sorte af Røg og Sod. Jeg hørte nogle lange og flygtende Kommandoraab – og maatte ud. Lidt efter styrtede Loftet. Jeg løb over

Slotsgaarden. Der regnede ligefrem Kugler af Ild og glødende Murbrokker. Mellem Søjlerne fæg det som med Hagl. Der var sparsomt Ly mellem Søjlerne. Gaarden ryddedes. Den overgaves redningsløst til denne Ødelæggelse.

Jeg trængte atter opad Folkethinget til, ad den modsatte Indgang. I det forreste Værelse borede Flammerne sig ligesom smaa Spidskugler ud gennem en hvid Dør. Ligesom om den blev gennemskudt og tilsidst lignede et Flaskestativ. Jeg gik forbi Døren ud paa en mørk Gang. Jeg mærkede mig nøie Veien for ikke at fare vild. Men indtil min Dødsdag vil jeg høre denne ustanselige Knitren af Flammerne over mit Hoved. Og Buldret som af en brølende og mægtig Lem, der styrtede i over mit Hoved. Jeg naaede en Trappe. Flammerne havde grebet den nedefra – den forkullede Afsats hang lige overfor mig dækket af et sydende Myl af Funker. Der var en grufuld Skønhed over denne Trapperest, som hang midt mellem Flammerne. Nede var det et Baal.

Jeg saa det alt i et Nu.

Bag mig hørte jeg et Brag, det var Døren i Salen som faldt. Det var i et Sekund et brændende Væld af Ild - skinnende lys i Farven, seirrig og hoverende. Vi to-tre foer tilbage, raabte til et Par, som kom, at der var Fare, og alt var forbi, Strømme af unyttigt Vand flød om vore Fødder.

To af os trængte ind et andet Sted. Det var en spinkel Bagtrappe, fuld af Vand, en tom Vandslange dovnede midt i Sølen. Denne Trappe var forfærdelig. Vi mødte Brandmænd; som skreg paa Vand: Vand, Vand eller det er forbi. Stærke Karle vred deres Hænder og forbandede. Der var ingen Ledelse. "Sig vi maa ha'e Vand" – "Vi kan ikke mere." Man styrtede ned efter Vand. Vi kom forbi en Jerndør, som var gloende. Under Branden saa jeg tre Gange saadanne Jerndøre, som ikke fugtedes.

Denne Dør blev bulet af Ildens Magt. Der var varmere end i en Bagerovn, en stikkende, utænkkelig Hede. Vi trængte høiere op. En Brandmand holdt Vagt øverst. Det var lige ved Taget, og ganske nær hørte vi en stærk Susen af Flammerne. De seks, syv Ansigter, jeg saa, vare hvide, trods det røde Skær. Med et lød et - Tilbage - og en brændende Lem faldt ned forbi os. Derpaa blev det ganske mørkt. Jeg ved ikke, hvad der saa skete. Nogle Stemmer skreg: Stans - stans - det brænder under os. Men Raabene lød ligesom utydeligt, og vi stansede ikke. Vi styrtede frem i Ravnemørke og faldt over Slangerne, som laa glemte paa Trappen. Røgen fyldte Rummet med en kvalm og uigjennemtrængelig Masse. Saadanne Sekunder, medens man hørte Skriget af de flygtende Brandfolk, man ikke saa, og Flammernes Kogen langs den Afsats man lige har forladt – saadanne Sekunder er Evigheder.

Vi gled i Vand, kom atter op; jeg pressede Lommetørklædet i Munden og fremad. Saa kom vi ned. Da lød der rædselsfulde Brag. De sagde, det var Riddersalen, som styrtede sammen. Inde fra Bygningen lød et langt Hyl. En Soldat møder mig. Hans Ansigt er ligesom afsvedet af Ilden. Han gik omkring mekanisk og slog meningsløst med Armene.

- Var det Riddersalen?

- Ja. Jeg stod ved Siden af dem. De raabte, at vi skulde gaa - tre Mænd blev der. Saa faldt Loftet. De var alle tre *der* - saa langt fra mig - og han udstrækker virrende Armen - *saa* langt.

De tre blev straks begravet - væk, ind under. Af den Tredie saa jeg Armen og tog fat i den ... Aa - hvor han skreg, som han skreg ... og saa væk ... vi fik ikke fat ...

Jeg gaar atter ind i den lukkede Gaard. Flammerne slaar ud af Beletagens Vinduer. Da steg denne skrækkelige Knitren til Lyden af en uhyre Storm. Det var et forfærdeligt Døn af Ilden som Brusen af selve Havet. Og midt i denne Heksedans af Ild de dundrende Brag af Mure, som styrtede sammen.

I Folkethingsfløien stod de nøgne Mure med gabende Vinduesaabninger, lige saa mange Svælg ind til den gule og lystige Ild. Saa megen Ild.

Vi gik tilbage til Ridebanen. Forvirringen var ubeskrivelig. Militær ankommer i Skarer, men ingen kommanderer. Man slæber Møbler, Puder, Sengeklæder og Nips ud fra Audienssalen. Jeg saa en Soldat rende med en Flaskekurv fyldt af tomme Flasker, en anden med en eneste broderet Pude. Man skriger og slaar Vinduer ud eller ind. Der er ingen Stige og ingen Vand.

Da saa vi, som stod i Gaarden, et svagt Lysskær lige ved et Vindue over Høiesterets Arkiv. Som om man havde stillet en Lampe dækket af en Skærm lige ved dette Vindue. Dette Skær vedblev, det var ganske svagt, men ængstende. Vi raabte, at det brændte; at det havde fænget ved dette Vindue. Ingen hørte. Jeg saa en Mand med Raseri besværgede en Overordnet - en Militær - at undersøge, om det ikke brændte her. Man gjorde intet. Og i næsten ti Minuter saas dette svage Lampeskær - indtil med pludselig Knitren Vinduerne sprængtes, og Flammerne slog op om Karmen.

Da begyndte alle at raabe. Der var Hundreder af Mennesker bag disse Værelser. Man brød oppe i den tilstødende Sal Vinduet op og raabte ned. Det var Soldater og Civile. Vi hørte ikke, hvad de skreg uden: Der er Ild ... Vi saa dem anstrenge sig for at raabe os op - umuligt ... De slog med Armene og kastede lange Tæpper ud. Forgæves.

Der lød et Skrig om Stiger. Der var ingen. De, som kom, naaede ikke. En Mand klavrede langs Mezzaninen (*lav etage indskudt mellem stueetage og 1. sal*) og slog med en Økse et Vindue ind. Og stadig raabte disse Folk deroppe noget, vi ikke forstod. Jeg havde ikke følt Angst før, nu følte jeg Dødsangst for disse Mennesker, som deroppe løb meningsløst frem og tilbage, skreg ud i Rummet, hvad ingen hørte, og løb ind igjen.

En gammel Gardersergent sagde: Og de løber vild deroppe ... De Gange,- naar de taber Hovedet ... De ved hverken, hvor Udgang eller Indgang er.

Saa kom de ud, sprang ned fra Mezzaninen, væltede ned ad mørke Trapper. Hagar og Ismael slæbes ud midt i Vrimlen og væltes rundt i Sølen.

Jeg stod under Søilerne og hørte atter den Knitren, som sagde mig, at Ilden var over mig. Da stod Flammerne ud fra begge Kanter og mødtes. Slottet var tabt.

Hele den indre Gaard lignede *et* Baal. Heden brændte vore Kinder. Jeg saa Kongen midt i en Klynge med sine to Sønner. Hans Ansigt var forfærdet og blegt, ganske ligt en stiv Maske. Han bevægede mekanisk Hænderne i

hinanden. Jeg hørte, der blev givet Ordre til Sprængning af Kirkeporten. Man raabte overalt paa Zeltner. Han var intetsteds. Og rundt i Kjælderne brændte Gassen endnu. Man kunde ikke slukke, ingen vidste, hvor Hovedledningen var. *Saaledes brændte Gassen midt i det flammende Slot.*

Alt var Forvirring. En Kommandør i Søetaten giver Ordre til at hugge ned, hugge bort, Fløien mod Musæet, Portene, alt. Mængden bryder ind mod en Port, som aabner sig under Trykket med et Brag, og alle Struber udstøder et Skrig.

Jeg har aldrig set et saadant Syn. Det var, som om disse Mennesker vilde *kradse* disse Mure ned. Man fik Hamre, Økser, Bjælker til Vaaben; man vælter sig ind mod disse Mure, de holde, fortvivlet holde. Vi komme ud i Kirke-Gaarden, hvor endnu alt er mørkt. Men der staar tykke Røgsøiler ud fra Vinduerne. Og altid denne gruelige Susen i Ens Øren.

Vi gik atter ned i Kjælderen. Beboerne redder deres Habengut ved Gasskin. Da vi kommer op, løsner Stormen brændende Murstensbrokker, som falde rundt om os. Man kjører af med store Artillerivogne fyldte med alskens Ting; endnu er hele denne Side af Slottet mørk. Hele Kirketaget er bedækket af Gnister som af et Fosforlag.

Vi slap gennem Kirkeporten ud og gik langs Slottet. Det var et Fygeveir med Ild. Det føg gennem Luften som med glødende Raketstokke; det var saa skinnende lyst, at Gasblussene lignede smaa Spædelys.

Hele Gammelholm glødede i Skæret. Frederik den Syvendes Statue stod silhouetmæssig foran Baalet. Jeg ved ikke andet Ord end at Ilden hvinede om os. Man kastede Bøger ud af alle Vinduer. Folk deroppe skreg og væltede Bogmasser ud, som af os dernede kastedes ind paa Plænerne. Vandet flød overalt. Man sprang over Gitret til Kong Frederiks Statue og kastede Bøgerne op paa Fodstykket. Midt mellem det altsammen stod paa Pladsen en simpel Træseng. Jeg fandt en Bog, der laa lige under den brændende Mur. Den bar Kongens Chiffre. Det var: Souvenirs intimes de Napoleon III.

Det var, som om selve Luften tændtes i Lue. Alt lyste af Ild. Men Flammerne selv var mere gulhvide, mere "spillende" end den glødende Luft.

Vi kom ind i Bibliotheksgaarden. Alt var Ild. Thorvaldsens Værelse stod urørt endnu. Der var Ild til begge Sider. Fra den brændende Fløidør faldt Flammeskæret lige paa Frisen over den modsatte Dør. Man saa hver Skikkelse i Skæret. Saa hvirvledes Gardinerne sammen af Flammerne ligesom Smaaklude, og Rummet hylledes i Ild ...

Et Korps Kadetter foer gennem Gaarden. Deres Klæder var svedne. De havde opført sig som Helte ...

-- Mens jeg har skrevet, har jeg hørt den fjerne Susen af Ilden - Ruderne fløi splintrede ind, da man sprængte Kirkeporten. Jeg har skrevet med dette Baal evindeligt for mine Øine, med et Hav af Gnister ned over det Hus, hvori der skrives. Nu staar af Kongeborgen kun de tunge Mure med de hundrede Vinduer som luende Øine. Og det minder forfærdeligt om et Kykophus, bygget af en Jætte, der lyser sin Kæmpe-Storstue op med et skrækkeligt Baal.

Dagen, der kommer, vil vise en forkullet, takket Ruin. Det var Kristiansborg.

8. 5 Børn i Skejby dræbte af Røg

(Demokraten, 24.12.1898)

I Morges tidlig er der sket en forfærdelig Ulykke i Landsbyen Skejby, der har kostet 5 børn livet.

Landarbejderens triste sociale Forhold har krævet saa stort et Offer, som tænkes kan.

Carl Jessens Røgter i Skejby har nemlig i Morges fristet den uendelig triste Skæbne at miste sine 5 Børn.

I Morges var Fader og Moder gaaet paa Arbejde: Manden til Hr. Jessen, hvor han var Røgter, og Moderen til »Kolkjærgaard«, hvor hun malkede.

Før Moderen gik, gjorde hun ild i den usselige Kakkellovn, der fandtes i den elendige hytte, lidet anende, at det var sidste Gang, hun skulde kaste et Blik paa sine Børn i sovende Tilstand.

Da Forældrene stod op var klokken om ved 3 og Kl. 7 1/2 fandtes alle 5 Børn kvalte af Kulos,

Af de stakkels smaa havde de 3 øjensynlig gennemgaaet store Lidelser. De to mindste laa stille hen med Smil om Mund.

Som man kan tænke sig, vakte den skrækkelige Ulykke. der raaber til Himlen om den danske Landarbejders fortvivlede sociale Forhold, den største Opsigt.

— Hurtig skikkedes Bud til Aarhus efter læge. Hr. Mohnsen, der ved 10—Tiden ankom, kunde kun konstatere, at Børnene var døde.

Da Ulykken og dens Omfang blev Moderen bekendt lammedes hun fuldstændig De, der saa den stakkels Kvinde, fortæller, al de aldrig har set noget forfærdeligere. Det var som hun pludselig blev til et levende Lig.

Man frygter, at hun har mistet Forstanden.

Manden var ligeledes som forstenet af Smærte. Vel havde det været tungt at skaffe Brødet til de 5, men den fattige Mand elskede jo sine Børn.

Da Moder og Fader stod over for de 5 Børnelig kunde vi have ønsket alle Landets Velhavere og fyrstelige Personer og Præster nærværende. Mon de da ikke havde faae t en knugende Følelse af den ganske exempelløse Armod, som raader blandt vort Lands fattigste Klasse.

Her har vi et Hjem, der knuges til Jorden af Sorg. fordi den udbyttende Klasse opløser Familjelivet ved at tage Mand og Kone fra Hjemmet og lader Børnene skøtte sig selv.

Medens i disse Dage Tusinder af Mødre er oplaget af at pusle og hygge i Hjemmet til Julehøjtiden, maa Røgter Lars Svendsen og Hustru begge gaa fra Hjemmet for at slide de Penge sammen, som der skal til for at Julegrøden kan komme paa Bordet.

Lars Svendsen er Røgterens Navn. Han er en 55—aarig Mand, krumbøjet og gusten af Slid og Slæb. Familien bor til leje i en Hytte paa Skejby Mark.

Familjen har endnu et sjette Barn. Han blev i Giaar sendt til sin Tjenestepuds i en anden Landsby, men skulde have været hjem til Juleaften.

Det skrækkelige Drama indeholder i sig en Frygtelig Anklage mod det kristne Samfund og kaster lige som ved et Lynglimt et Lys over de umenneskelige Forhold, hvorunder vore Landarbejdere lever.

9. Lystmordet ved Aarhus

(Politiken, 9.6.1906)

Skomager Thygesen har tilstaaet

---0---

Bevæget Scene ved Tilstaaelsen. "Gud har villet det saaledes!"

---0-----

Morderens Hustru har advaret Politiet.

-----0---

Besøg i Morderens og den Myrdedes Hjem.

---0---

Privat for Politiken

---0-----

Aarhus, Lørdag Aften.

Den arresterede Skomager og Sømandsmissionær Thygesen har i Eftermiddags tilstaaet sig skyldig i Marselisborgmordet.

Forud for Tilstaaelsen er gaaet et stort og energisk Arbejde af Politiet, og Forhørene har af Politimester Jespersen været ledede med sjælden Dygtighed. Ikke et eneste Øjeblik lod han Thygesen mærke, at han var mistænkt for et Mord.

Hvorledes Tilstaaelsen faldt.

Da Politimesteren kendte den Anholdtes sygelige aandelige Tilstand og frygtede for en suggereret Tilstaaelse, gik alle hans Spørgsmaal kun ud paa at faa konstateret, hvor Thygesen havde opholdt sig i Tiden fra Kl. 5 til 7 Onsdag Eftermiddag. Allerede under Forhøret iaftes, som varede til over Midnat, indviklede Thygesen sig i forskellige Modsigelser, ligesom Vidneforklaringerne gik ham imod. Saasnart Politimesteren mærkede Arrestantens Usikkerhed, sluttede han Forhøret og genoptog det først i Formiddags Kl. 12. Thygesen var igen denne Gang meget modvillig og gav løgnagtige Forklaringer. Men da samtidig hans Selvmodsigelser blev saa mange, at han vel har anset al Modstand for forgæves, bad han efter en Times Forløb om en lille Pavse.

En bevæget Scene.

Han stod nu ganske tavs i nogle Minuter, som om noget brødes i ham. Da brast det ud af ham, og han skreg i den stærkeste Sindsbevægelse op imod sin Dommer: »Ja, jeg er en Morder!«

Thygesen var efter Tilstaaelsen en Besvimelse nær, og de tilstedeværende Politimænd skildrer dette Optrin som et af de mest gribende de har overværet.

Lettelse i Byen.

Under Forhøret havde der samlet sig en talrig Menneskemængde udenfor Raadhuset. Da Tilstaaelsen Kl. 2 1/4 blev bekendt, opstod der stærk

Bevægelse, og som en Løbeild for det over Byen: Thygesen har tilstaaet! Et Lettelsens Suk gik gennem alle Hjem, hvor der er Børn, og hvor Utryghedsfølelsen i de sidste Dage har bredt sig.

»Gud har villet det saaledes«

Blandt Tilskuerne var ogsaa en ældre, korpulent Kone med et imbecilt Ansigt-udtryk. Det var Thygesens Kone. Hun havde tunge, forgrædte øjne og var ganske sortklædt. Hun førtes ind til Manden for at tage Afsked med ham. Der veksledes ikke mange Ord imellem dem. Thygesen rakte kun teatralisk tre Fingre i Vejret og sagde: *Gud har villet det saaledes!* Saa føres han ud, og paa Trappen fra Forhørslokalet til Cellen er der Lejlighed til at iagttage ham.

Morderens Person.

Det er øjensynligt, at han er et degenereret Menneske. Hans Hovedform, der er spids opefter med en svagt udviklet Hjerne, hans dødsige øjne og hans i det hele taget sløve og hængende Ansigtstræk siger det tydeligt. Han er af Middelhøjde, bærer et fyldigt, mørkt Overskæg, er klædt i Sort som en Kvæker og er 40 Aar gammel.

Umiddelbart efter Forhøret havde vi Lejlighed til en

Samtale med Politimester Jespersen.

Jeg tør, udtalte han, garantere for, at Thygesens Tilstaaelse er rigtig. Jeg har ikke lagt ham et eneste Ord i Munden; han er ganske selvstændigt fremkommen med sin Tilstaaelse og har i Enkeltheder forklaret, hvornaar han traf den lille Astrid Olsen paa Marken udenfor Byen, hvorledes han tiltalte hende og fik hende med sig, hvorledes de fulgtes ad langs Skovbrynet, og hvorledes han endelig slæbte hende halvt modstræbende med sig ind over Skovgærdet til den aabne Plads, hvor Voldtægten er gaaet for sig. Det lille Barn har lidt meget. Derimod er det ikke rigtigt, at Forbryderen yderligere har mishandlet hende med Slag. Selv undgik han meget omhyggeligt at faa Blod paa sig, og der er heller ikke paa hans Klæder, som Politiet straks tog i Forvaring, fundet noget Blodspor. Efter den raa og modbydelige Handling har Thygesen slaaet Strikken om den lille Astrids Hals, og da han dernæst havde afklædt hende og lagt hendes Klæder i en sirlig Bunke, klyngede han hende op og gik hjem. Her har han lusket sig op ad Køkkentrappen og omhyggeligt vasket sine Hænder.

Thygesen hører hjemme paa en Sindssygeanstalt.

Thygesen er, sluttede Politimesteren, et sygeligt *Individ*, som hører hjemme paa en *Sindssygeanstalt* og forhaabentlig aldrig mere kommer paa fri Fod. Det vækker her Forundring, at Thygesen saa længe har faaet Lov at gaa fri omkring; han er jo flere Gange tidligere greben i Forsøg paa Uterlighed overfor Smaapiger og senest straffet med 1 1/2 Aars Tugthus for et modbydeligt Voldtægtsforsøg. Da han kom fra Horsens sidste Foraar, var han sindssyg og tilbragte et Par Maaneder paa Jyske Asyl. Overlægen her, Dr. Hallager,

udtaler: Da han kom hertil fra Tugthuset, var han muligvis nok sindssyg, men ikke, da han forlod os.

Konen har advaret Politiet.

Alligevel hævder hans nærmeste Omgivelser, at han stadig siden har været periodisk sindssyg. Han var for Børnene paa Jægergaardsvej en daglig Skræk, og mangfoldige Forældre dér klager nu over hans Uterlighed. *ja selv hans Kone forsikrer, at hun har gjort Politiet opmærksom paa den Fare, Manden var for Gadens Smaa piger.* Maaske kan man dog ikke fæste altfor stærk Lid til hendes Forklaring. Under et Besøg, jeg i Løbet af Eftermiddagen aflagde

I Morderens Hjem

gjorde hun et ganske sløvt Indtryk. Jeg kom ind i en lille hyggelig og venlig Borgerstue med mange Nipsgenstande, hellige Figurer og gudelige Billeder paa Væggene. Over Døren staar: »Velsignet være den, som kommer i Herrens Navn!« Paa Dagligstuebordet ligger Bibel og Bønnebog, og over Thygesens Skrivebord hænger en lille Glastavle med Inskriptionen:

»Alt af Naade«.

I dette ulykkelige Hjem sad Hustruen, sløvt hensunken i en Sofa og sagde kun: Aa, jeg er saa træt! En Datter stod ved Vinduet og græd. De fortæller om de Lidelser, de har udstaaet med den syge Fader. Og dog begyndte det altsammen saa godt, siger Fru Thygesen. Jeg husker. da han rejste til Søs og kom hjem med Gaver til Barnet, og senere, da han fik den Velsignelse at kunne tale Guds Ord og blev en af Missionens Mænd — da vi havde Sømandshjemmet, og alt gik saa godt!

Sindssygens Udbrud.

Hvor ofte, fortsatte hun, har jeg ikke da hørt Thygesen være oprørt over Sædelighedsforbrydelserne og de Menneskedyr, som begik dem. Han vendte idelig tilbage til disse Forbrydelser og en Dag raabte han som i Raseri: Det er mig! Det er mig! Jeg forstod ham ikke, men saa kom jo nogen Tid efter Anmeldelsen, og han blev greben og tilstod.

Og nu, siger hun — og for første Gang ser vi en Taare blinke i hendes Øjne — nu staar Folk og raaber Morder udenfor mit Hjem.

I Astrids hjem

Udenfor paa Gaden er der Trængsel af Kvinder og Børn, og Ophidselsen er stor. Flokken følger efter mig over Gaden til den lille Astrids Hjem. Hendes Forældre er jævne Arbejdsfolk. som bor i en Baggaard i en lille Lejlighed, der — skønt Fa' milien har ti Børn — er renlig holdt. Moderen, som jeg træffer i Færd med at sy en Ligkjole til det døde Barn, begynder at græde, saa snart Astrid nævnes.

En Trøst i al hendes Jammer og afmægtige Forbitrelse mod den dyriske Morder er dog Byens store Deltagelse i hendes Sorg. Mens jeg sidder der, sender Biskop Frederik Nielsen et Pengebidrag, og fra nær sagt ethvert Hjem i Aarhus giver Medføle]sen sig lignende Udslag.

Begravelsen paa Tirsdag Aften vil blive en Sørgehøjtid, som Byen ikke har set Mage til.

Paa Vejen op til Kommunehospitalets Ligkapel træffer vi Stadslæge Lunddahl, som har obduceret Barneliget. Han fortæller, at det var det modbydeligste Syn, han nogensinde har haft. Barnet var skændet paa det frygteligste, men udover Voldtægten og Stranguleringen, som Stadslægen antager har fundet Sted samtidig, bærer Liget ikke synlige Tegn paa Mishandling.

Morderen udpræget Epileptiker.

Thygesen er efter Politilægens Udsagn en udpræget Epileptiker. Lundahl vil anbefale, at han indlægges for Livstid paa en Sindssygeanstalt.

Mit sidste Besøg gælder Kapellet. Her ligger den lille Astrids Lig i en Kiste, der er dækket af Forsommerens rige Blomsterflor; to Voksllys brænder ved Hovedgærdet.

AW
(1906)

10. Gurlis mor vandrede hele Natten hvileløs gennem Vesterbros sidegader

(BT, 31. juli 1939)

Desværre tyder på paa, at der foreligger en Ugerning.

150 Opdagere jager den formodede Forbryder

Den 7-aarig Gurli er endnu i Formiddag ikke fundet.

Hun har nu været forsvundet i mere end halvandet Døgn, og som Timerne gaar, maa man mere og mere regne med, at det forfærdelige er sket, at den lille Provinspige under et Ferieophold i Storbyen er blevet Offer for en Frobrydelse.

Paa Politigaarden arbejdes der under Højtryk. Under Ledelse af Politikommissær Glud og Kriminalassistent Frost samles Traadene i den uhyggelige Sag – hele opdagelsestyrken er i Marken – alt er sat ind paa Jagten efter den formodede Forbryder. Der er sket en Masse Henvendelser fra Folk, der mente at kunne bidrage til Opklaringen og enhver oplysning er blevet undersøgt til Bunds. I alt regner man med, at ca. 300 *Københavnere har henvendt sig til Politigaarden. Alle ejendomme i Kvarteret, hvor Gurli sidst er set, er blevet ransaget fra Kælder til Kvist. Falcks Redningskorps har med Vandkikkert undersøgt Bolværkskanterne i Havnekvarteret. Politiets Lister over Sædelighedsforbrydere er gennemgaaet, men uden Resultat.

Et Spor i Nat: Mand med lille Pige set paa Fredrikssundsvej

Ved 3-tiden i Nat kimede Telefonernes paa Politigaarden. Med ganske kort Mellemrum fik man fra Kvarteret omkring Frederikssundsvej Meddelelse om, at en Mandsperson, der kunde passe paa det udsendte Signalement, var set sammen med en lille Pige. De var paa Vej bort fra Byen. Oplysningerne kom fra Menesker, der havde hørt Radioavisens Efterlysning.

I Løbet af faa Sekunder var tre af Ordenspolitiets Automobileer paa Vej mod det omtalte Kvarter. En Razzia blev organiseret, og det lykkedes at finde den nævnte Mand og Pigen, men det viste sig at være Far og Datter paa Vej Hjem efter en Fest.

Den ulykkelige Mor er lammet af Sorg.

Gurlis Mor er lammet af Sorg, Hvileløs har hun siden Lørdag Aften deltaget i Politiets Eftersøgningsarbejde. I Nat vandrede hun rundt i Vesterbros Sidegader, søgte paa Opgange, i Gaarde, i Kælderrum, paa Legepladser og først i Morges ved 6-Tiden segnede hun om af Træthed hos sin Svigerinde, Fru Thygesen i Ejendommen, Istedgade 122.

– Gurli maa komme, Gurli maa komme! bad den ulykkelige Mor, da BT i Morges besøgte Hjemmet i Istedgade. Der kan ikke være sket hende noget, hun var mit Hjertebarn altid saa kær og rar og altid saa glad. Jeg kan ikke tænke mig, at jeg aldrig faar hende at se mere. Hvad er Klokken? Jeg maa afsted igen. Ud at se efter hende!

Faderen vidste intet, før Politiet hentede ham

I Holbæk har Gurlis mystiske Forsvinden naturligvis lige som alle andre Steder i Landet vakt den største Opsigt. I Klosterstræde, hvor Gurlis Familie bor i en lille Baggaardslejlighed, stod hele Dagen i Gaar klynger af Mennesker og diskuterede Brotførelsen og dens sandsynlige tragiske Udgang.

Gurlis Fader, Arbejdsmand Chr. Baumann Jensen, anede intet om Hændelsen, før han i Morges ganske tidligt blev hentet af to Opdagere fra København. Han havde glemt at lukke op for Radioen Lørdag Aften, da den første Efterlysning fremkom. I Løbet af Dagen i Gaar fik han et Nervesammenbrud, og først til Morgen har han faaet et Par Timers Søvn.

Et svagt Haabe: Har en halvt sindssyg Fyr taget hende med paa Landet?

Desværre svinder Haabet om at finde Gurli i Live mere og mere, udtaler Politikommisær glud til Morgen, men man maa dog stadig regne med en Mulighed

- Hvilken?
- Ja, der er jo flere – Det kunde jo tænkes, at en halvt sindssyg Fyr havde lokket Gurli med paa en Tur paa Landet. Den lille Pige er jo let at lokke. Det har vi faaet oplyst. En Iskage eller nogle Bolcher var jo tilstrækkeligt til at opnaa hendes Fortrolighed. Men det kan jo ikke nægtes, at vi, med de Erfaringer vi har fra det Kvarter, hvori hun er forsvundet, ser mindre lyst paa Situationen. Der er herfra gjort alt og bliver gjort alt for at finde hende, og det er jo muligt, at der vil ske noget i Formdidag.
- Er der noget, De lægger særlig Vægt paa?
- Ja – paa den Henvendelse fra en Dame i Revalsgade. Hun bemærkede Lørdag Aften en Mandsperson sammen med en lille pige, der slikkede paa en Iskage. Hendes Signalement passer paa det udsendte.

G-Man

11. Omfattende eftersøgning efter mordet i Vestbirk

(Social-Demokraten, 17.3.1955)

Morderen kørte sit dræbte offer 30 km bort fra gerningsstedet

Ung mand, der tidligere har tjent på gården forsvundet samtidig med mordet

Af Poul Erik Søndergaard Jespersen,

HORSENS, onsdag (Privat)

Forvalteren på Ry Møllegård fandt i eftermiddag i Mølleskoven lige udenfor Ry stationsby det skændede lig at den 18-årige Inge Bisgaard, Birkenæsgård ved Vestbirk. På grundlag af politiets hurtige undersøgelser blev der udsendt efterlysning af den 18-årige Knud Jørgen Eriksen, der tidligere har tjent på Birkenæsgård.

Liget af den myrdede pige er efter alt foreliggende blevet kørt de 30 km fra nabolaget af Birkenæsgården, hvor ugerningen fandt sted, til Ry, hvor morderen så har lagt det i skoven. I Ry har han efterladt en folkevogn, som var stjålet fra den dræbte piges fader, og har stjålet en anden vogn, en blå folkevogn, som senere på eftermiddagen er iagttaget ved Blegind mellem Skanderborg og Århus.

Ugerningen blev opdaget i morges ved 7-tiden, da gårdejer Bisgaard konstaterede, at datteren ikke var vendt hjem fra et vævekursus, hun deltog i på Vestbirk folkehøjskole. Han gik ud fra, at datteren havde overnattet hos en veninde på nabogården, idet de to plejede at følges ad til deres fælles arbejdsplads i Østbirk. Lidt senere opdagede gårdejer Bisgaard, at også bilen

var forsvundet, og han anmeldte dette til kriminalpolitiet, idet han også flygtigt nævnede, at datteren ikke var kommet hjem.

Han cyklede derefter mod nabogården, der ligger en kilometer fra Birkenæsgård, og undervejs fik han på en pløjemark øje på datterens sko og vanter. Han kunne se, at der var sket noget voldsomt på stedet, idet jorden var rodet op, og lidt efter fandt han i et læbælte et halvt hundrede meter borte datterens cykel og halstørklæde som var meget tilsølet og bundet sammen i en knude, som havde det været anvendt til at slæbe noget i. Jorden på stedet var blodpletet.

Den efterlyste spurgte efter Inge Bisgaard

Kriminalpolitiet fik opklaret, at Knud Jørgen Eriksen, der tidligere har været ansat på gården, i aftes havde besøgt fodermesterens hustru og opholdt sig der det meste af aftenen og ventede på fodermesteren, som var til præmiewhist og havde lånt sin arbejdsgivers bil. I aftenens løb spurgte Eriksen flere gange til Inge Bisgaards befindende og fik at vide, at hun var i Vestbirk og ventedes hjem ved 23-tiden.

Eriksen var kommet til gården på en knallert, men den efterlod han, da han brød op ved 23-tiden. Hvad han siden har foretaget sig, ved man ikke.

I læbæltet en halv kilometer fra ejendommen har man fundet spor, der tyder på, at en eller anden har siddet og ventet på den unge pige, der måtte komme denne vej.

Inge Bisgaard var i Vestbirk blevet afhentet af sin venindes fader, gårdejer Søren Therkildsen, der havde sat hende af ved sin ejendom, hvor hendes cykel stod. Efter at have taget afsked med ham, kørte hun mod sit hjem.

Alt tyden nu på, at hun ved passagen af læbæltet er blevet væltet af cyklen af den ukendte morder, der har forsøgt at voldtage hende, og da hun gjorde modstand, slået hende i baghovedet med en 30 cm lang skruenøgle, som er taget i traktorgaragen på Birkenæsgården.

Alt tyder endvidere på, at morderen derefter har stjålet den bil, som fodermesteren i mellemtiden var kommet hjem med, og i den transporteret den dræbte bort. Man kan følge sporene over de smalle markveje til amtsvejen mellem Østbirk og Vorvadsbro.

En stor politistyrke med hunde foretog formiddagen igennem en stor eftersøgning på egnen, idet man til at begynde med fandt det usandsynligt, at den ukendte morder skulle have taget liget af den unge pige med sig, men alle eftersøgninger var forgæves. Først eftermiddags, da efterlysningen af bilen blev kendt, fandt man bilen holdende i nærheden af vognmand Andreasens forretning i Ry stationsby. Bilen var tilsølet af blod, og på bagsædet lå den unge piges tøj, der var blevet flænset af hende. Fra vognmandens garage var stjålet en mørkeblå Folkevogn R 1377, hvortil tændingsnøglen lå på et skrivebord i den uaflåsede stue.

Vognmanden, der sov i et værelse, som stødte op til stuen, havde intet hørt. I Folkevognen fortsatte morderen flugten, og man har kunnet følge hans rute over Skanderborg til Blegind.

I landsbyen Beder ikke så langt derfra bor en bror til Eriksen.

Den eftersøgte

Liget blev fundet ved godt 13-tiden af forvalteren på Ry Møllegård, som først troede, at en skovarbejder havde lagt sig til at sove mellem træerne. Da han gik nærmere, blev han klar over, at det ikke var en skovarbejder, der lå under den grønne regnfrakke, men derimod liget af Inge Bisgaard. Politiet afspærrede stedet og konstaterede, at regnfrakkene tilhørte Eriksen.

Knud Jørgen Eriksen har tidligere været ansat på Birkenæs gård. For et års tid siden stjal han den samme bil, der blev brugt ved flugten fra mordstedet, og gårdejer Bisgaard var den gang så storsindet, at han ikke anmeldte sagen, men i stedet ansatte den unge mand som medhjælper på gården i håb om at kunne få ham bort fra det skrånplan, han var kommet ind på. Han havde nemlig en sigtelse for en række tyverier hængende over hovedet, men tiltalen blev frafaldet på grund af hans unge alder. Men på eftermiddagen opdagede man imidlertid, at han havde bedraget sin arbejdsgiver, og han blev derfor afskediget. Han havde nu arbejde på Klostermølle ved Gudenåen, hvor man ikke havde set ham de sidste dage.

For nogen tid siden forsøgte han tilnærmelser til Inge Bisgaard, men hun afviste ham og var nærmest ræd for ham.

Vagter på egnens hølofter

Inge Bisgaard var en stilfærdig og sympatisk pige, som alle på egnen satte stor pris på. Hun har i den sidste tid hjulpet sin mor med forberedelserne til en lillesøsters konfirmation på søndag. Den er naturligvis nu blevet aflyst.

Liget af den myrdede blev i eftermiddags bragt til Brædstrup sygehus, hvor det under prosekutor Munchs ledelse blev obduceret. Til stede var bl.a., kriminalassistent Schlütter fra rigspolitiets rejsehold, som i middags overtog ledelsen af undersøgelsesarbejdet

Knud Jørgen Eriksen, der den 6. april fylder 19 år, er 168 cm høj, kraftig og bredskuldret, har lyseblondt, bølget hår, og to centimeter over næseroden findes et tre centimeter langt vandret ar. Han er iført mørkt jakkesæt, brune gummistøvler og muligvis en grå frakke, som i nat er stjålet hos vognmand Andreasen i Ry.

Knud Jørgen Eriksen var for et halvt år siden på flugt fra politiet, da han sigtedes for en række tyverier, og det lykkedes ham dengang at holde sig skjult i længere tid. Da han endelig blev pågrebet, viste det sig, at han havde boet på hølofter og levet af gulerødder, roer og rå kartofler.

Kriminalpolitiet kører i aften rundt til gårdejerne i området og anmoder dem om at være på vagt i nat.

Jeffer

12. Kvalte sin stedmor da han fik serveret millionbøf

(Ekstra Bladet 21.9.1974)

17-årig koksmath tilstår mordet på stedmoderen – kunne ikke lide hendes mad

Jeg blev gal på min stedmor, fordi hun igen ville severe millionbøf til middag. Det er nok mig, der har myrdet hende. Jeg ved ikke, hvordan hun døde, men jeg husker, at hun lå på sengen blå i hovedet.

Koksmath Karsten Rene Pedesen, 17 år, tilstod drabet på sin stedmor i går under et grundlovsforhør i København. Han blev anholdt 30. marts i Italien, men først i torsdag blev han overført til Danmark.

Stedmoderen Karen Ingeborg Pedeen blev fundet stranguleret i sine strømpebukser 28. februar. Retsmedicinerne mener, hun er blevet voldtaget enten før eller efter drabet.

Karsten Rene Pedersen efterlod et kort brev, hvori han indrømmede, han var for fej til at tage sin straf. Pengekassen med 2000 kroner, som stod i lejligheden i Vanløse, tog han med til Italien.

lindhardt

13. Lyset gik ud for altid

(Politiken, 8.4.1992)

Vore gamle bydele brænder bare ned

Af Herbert Pundik

Det mærkeligste var stilheden. Den lå mellem lyden af vandstrålerne, der plaskede ned på den brændende bygnings sorte ruiner. Vandstrålerne fra de omkringliggende tage pøse ned som et omvendt springvand.

Brandmændene bevægede sig uden ord. De kendte deres brand og vidste, i hvilken retning de skulle dirigere slangernes stråler. Slangerne lå som hvide aftegninger på de sorte tage. Silhuetter kom og gik på de omkringliggende huses tage. En helikopter summede over vore hoveder. De fleste brandfolk var klædt i sort, med hvide hjelme og nakkebeskyttere. Pludselig dukkede to mænd i gult op på et af tagene. De stod ubevægelige, så forsvandt de og overlod igen scenen til de sorte mænd med deres økser i det ene bæltespænde og deres asbesthandsker i det modsatte.

Der lød en dump lyd. Det var ikke et brag, men snarere et suk. På den anden side sukket fortsatte stilheden.

Det var den store lysekrone, der faldt ned, sagde en brandmand med klinisk ro.

Det var som at høre en læge udtale den endelige dødsdom over en patient. Lyset var gået ud for altid i Odd Fellow Palæet. Koncerterne, afdansningsballerne, foredragene forsvandt bagud i fortiden, medens vi så det ske.

Stilheden, lugten af brændt træ, lyden af vand, der brydes med ild, de tavse mænd på tagene, der bevægede sig roligt eller stod ubevægelige, som om de stod på udvig, bragte ubehagelige erindringer om krigshærgede byer til live.

Uerstattelig akustik

Med mellemrum greb man sig i at lytte efter det dumpe drøn af en raket, der havde forladt sit afskydningsrør, så man kunne nå at kaste sig ned på taget af Forligsinstitutionen, hvor vi stod og kiggede ned på resterne af den store koncertsal med dens uerstattelige akustik. Scenen, hvorpå alverdens kunstnere har optrådt, lå og ulmede.

- Der er ingen grund til at spille mere tid og vand på den del af bygningen, sagde en brandmand. Den kan ikke brede sig mere herfra, og den vil brænde sig selv ud.

Ilden havde allerede raseret hele bagbygningen med koncertsalen. Det brændte endnu i forbygningen. Ildtunger slikkede ud af vinduerne på anden sal. Tagspær rakte forkullede mod himlen, der var dækket af den hvide damp fra vandets møde med ilden og af den fede gule røg, der afslørende, hvor ilden endnu rasede for vore fødder.

Til venstre kunne vi nu og se skyggen af Marmorkirkens kuppel. Til højre vajede dronningens splitflag over Amalienborg, hvis arkitekt, Eigtved, også byggede det adelspalæ i det 19. århundrede, som senere blev til Odd Fellow Palæet og som nu ligger i ruiner. Nogle byer blev ødelagt af krige. Vore gamle bydele brænder bare ned.

- Hvis de myndigheder, der kontrollerer fredede bygningers bevarelse, ville være lidt mere opmærksomme på brandfaren og lidt mindre strikse med hensyn til fredningskravene, kunne den ulykke, der nu har ramt en af de mest interessante bygninger fra det 18. århundredes København, måske være undgået, sagde en mand, der ikke ville have sit navn hægtet på udtalelsen.

Afgørende offensiv

Ved 11-tiden gik de fire brandstationers mandskab og pionerkorpset i den afgørende offensiv mod branden.

Forbygningen var ødelagt. Ilden huserede stadig i overetsagen. Man kunne se, hvorledes den varme bly, der var brugt til at lodde metalpladerne på kvistvinduernes tag, dryppede. Dråbe for dråbe. Koncertsalen var også kun et midne. Scenenes halvrudne bagvæg mindede om koret i det gamle kirkeruin. Men en tilbygning brændte kraftigt.- Brandmændene kunne ikke komme ilden til livs gennem e huller, Ilden havde brudt i tagets tjærepap. Af og til hvislede en ildtunge ud af et af hullerne, hvorefter den hurtigt trask sig tilbage. Udner taget unen vi høre ildens buildre.

En gruppe pionerer satte en stige op til taget. Et par mand kravlede op og begyndte forsigtigt at bevæge sig langs tagets kant..

— Det er ikke de rene tøsedrenge, siger en tilskuer.

— Det er som russisk roulette, siger en brandmand, der står med sin slange og forsøger at beskytte sine kolleger nede på det sorte tag ved at holde ilden på afstand med sin sprøjte. Nogle gange vinder du og andre gange taber du.

De to pionerer på taget over den buldrende ild bevægede sig som soldater i et minefelt. Et skridt frem. En søgende fod finder fodfæste. Derefter et skridt til. På ny søger en fod efter sikker grund.

Man står med livet i hænderne. En anden mands liv, ganske vist. Men man er pludselig ophørt med at være iagttager. Et forræderisk punkt på taget, et forkert skridt og den sortklædte mand med den hvide hjelm og ordene Københavns Brandvæsen trykt på ryggen vil forsvinde ned i en ovn, hvorfra der ikke er nogen flugtvej.

Hvorfor risikere menneskeliv? Hvorfor ikke lade lortet brænde, bagbygningen er alligevel fortabt? Den hører ikke engang til den fredede del af Odd Fellow Palæet.

Brandmændene på taget forstår ikke mit spørgsmål. En ildebrand skal slukkes. Ilden skal ikke have lov til at triumfere over Brandvæsenet.

16.000 kr. om måneden

Pionererne (16.000-17.000 kr. i månedlig hyre med alle tillæg, efter 10 års anciennitet) går stadig rundt langs tagkanten og bruger deres ben som minesøgere. Én til bevæger sig op ad stigen, og én til og én til.

De er bevæbnet med store save, hvis røde farve lyser om kap med ildtungerne, der søger ud gennem hullerne i taget for at snuppe lidt ilt.

Langsomt bevæger pionererne sig fra den sikre tagkant ud på det sorte tag.

De sætter savene ned i den asfaltrøde tagpap og skærer sig gennem taget, brækker store stykker af, så deres kolleger på Forligsinstitutionens tag kan få de hvide slangers vand ned til ilden.

- Vand falder heldigvis ned, siger en brandmand tørt, det er dovent.

- Ligesom visse journalister, tilføjer en anden brandmand venligt.

Pionererne fortsætter deres bedrifter nede på taget. Vi står i sikkerhed, tre etager over dem. En af dem har savet en stor firkant i taget. Den styrter ned til ilden som en faldlem. Pioneren kender sit håndværk. I samme øjeblik springer han nogle meter tilbage. En stor flammesøjle skyder ud af hullet. Den rækker så højt, at vi pludselig mærker ildens varme.

For et sekund bliver branden til virkelighed og ikke blot et skuespil, der udspilles nede på scenen af mænd i sort, medens vi står i første parket og forsøger at gøre os vore tanker til ære for morgendagens anmeldelse.

Over vore hovedet summer helikopteren atter, til højre hænger dronningens flag nu slapt på sin stang. Man kan knap nok se de røde og hvide farver. Til venstre toner silhouetten af Marmorkirkens kuppel nu og da frem i den dis af røg og damp, som branden udspyr.

Vi tager trappen ned gennem Forligsinstitutionens bygning og møder en medarbejder. Spørger ham, om branden har forstyrret dagens arbejde?

- Nej, siger han venligt imødekommende. Her i huset er vi da vant til at slukke brande.

Det mærkeligste var som sagt stilheden. Og så den dumpe lyd. Da den store lysekrone faldt til jorden. 250 års historie var forbi.

Kilder

En del af ovenstående nyhedstekster er hentet fra nedenstående bøger, hvor man også kan finde flere andre eksempler på nyhedstekster fra forskellige perioder:

Lisbet Borker og Povl Erik Brøndgaard (red.): *Avisreportagen fra Cavling til Sabroe*, Daneklærerforeningen 2001

Ulrik Lehrmann: *Danske avistekster 1840-1920*, Odense Universitetsforlag 2002

Historien i avisen 1657-1924 bd. 1-8, Særudgave af Skalk Wormanium 1974.